

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1616/5222

26 / 12 / 2008

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 19/11/2008 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :

1- Kanun Tasarısı

2- Gerekçe

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kayn.			
Esas Komisyon	Dışişleri			
Tarih: 06 Ocak 2009		F. No: 1/668		
Ad.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek.Y.	Gen.Sek.
G	19	Adm	19	19
BAŞKAN				

GEREKÇE

24 Kasım 2005 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğalgaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğalgaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı" Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan arasında karşılıklı fayda ilkeleri temelinde, petrol ve doğal gaz sektörlerinin geliştirilmesi, yabancı yatırımların teşvik edilmesi, kurumsal işbirliği ilkelerinin temelini oluşturulması ve ikili işbirliğini teşvik edecek gelişmelerin sağlanabilmesini amaçlamaktadır.

Sözkonusu Mutabakat Zaptı kapsamında; Türkiye'de arama ve üretim alanında faaliyet gösteren Hindistan ve Türk firmaları arasında irtibat kurulması; Türk firmalarının, Hindistan'da, Yeni Arama Ruhsat Politikası (NEPL) kapsamında arama ve üretim ihalelerine teklif vermelerinin sağlanması; her iki ülkenin petrol ve doğal gaz arz güvenliğinin temin edilebilmesi için üçüncü ülkelerle işbirliğine gidilmesi, Türk ve Hintli firmalar tarafından Türkiye'de, Hindistan'da ve üçüncü ülkelerde LNG tesisi, rafineri, petrol ve doğal gaz boru hattı projelerinin ortaklaşa gerçekleştirilmesi hususları başlıca İşbirliği alanlarıdır.

Ayrıca; petrol ve doğal gaz konularında temel ve uygulamalı araştırma geliştirme çalışmalarının yapılması (petrol ve doğal gaz sektörleri ile ilgili müteahhitlik ve dizayn, İnşaat, İşletme ve bakım, mühendislik ve yönetim konularında araştırma yapılması; imalat, sondaj platformu iyileştirme ve tedariği ve petrokimya işleme tesisleri geliştirilmesi vb.); enerji verimliliği, enerji araştırmaları, bölgesel enerji altyapı ağlarının geliştirilmesi ve genişletilmesi gibi enerji politikalarını içeren konularda ortak çalışmalar yapılması; ilgili uzmanların eğitimi ve uzmanlık ve teknik yardım sağlanması; işletme için gerekli özel ekipmanlar ve risk yönetimi konularında çalışmalar yapılması; petrol sızıntısına ilişkin acil uyarı sistemlerini de içeren çevresel koruma sistemlerinin geliştirilmesi hususları taraflar arasında belirlenen diğer işbirliği konularıdır. Bununla birlikte; tarafların mutabık kaldıkları diğer alanlarda da karşılıklı İşbirliğinin tesis edilmesi ve ortak çalışmaların yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

Hindistan ile imzalanan Mutabakat Zaptı, bu ülke ile enerji alanında geliştirmekte olduğumuz ve kaydadeğer olanaklar sunan işbirliğinde önemli bir adımı teşkil etmektedir. Mutabık kalınan hususların hayata geçirilmesinin enerji sektörü ile diğer sektörler üzerinde olumlu etkileri olacağı değerlendirilmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

İLE

HİNDİSTAN CUMHURİYETİ PETROL VE DOĞALGAZ BAKANLIĞI

ARASINDA

PETROL VE DOĞAL GAZ ALANINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR

MUTABAKAT ZAPTI

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğalgaz Bakanlığı (bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaktır);

Uzun dönemli karşılıklı ilişkilerle ve müşterek ekonomik projelerle yaratılmış olan işbirliği imkanlarını göz önüne alarak;

Tarafların ekonomilerinin istikrarlı büyümesi için sağlıklı enerji politikalarının önemini, insanların güvenliği ve refahını, çevrenin korunmasını vurgulayarak, karşılıklı taahhütlerini bölgedeki büyük işbirliği için teşvik ederek;

Gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılamalarını engellemeden, bugünün ihtiyaçlarını karşılayabilmek için büyüyen enerji politikasının önemini kabul ederek, ekonomileri güçlendirmek için enerji verimliliğini arttırmak ve petrol ve doğalgaz üretimi, dağıtımı ve kullanımı ile ilişkili olumsuz çevresel etkileri azaltarak kirliliği önleyeceğini kabul ederek;

Hindistan ve Türkiye'de, insanlara daha iyi iş, artan ticaret ve yabancı yatırım imkanlarını sunmak için tasarlanan ekonomik reformlar sonucunda, geliştirilmiş ekonomik ve ticari işbirliği imkanlarını yaratacağını not ederek;

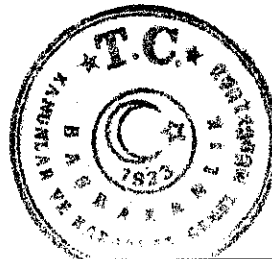
Hindistan ve Türkiye'nin, ekonomi, enerji ve çevresel hedeflerinin başarılmasında bölgesel işbirliğinin önemini göz önüne alarak;

İki ülke arasında var olan dostça ilişkileri güçlendirmek amacıyla, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde I

(Amaç)

Taraflar, karşılıklı fayda ilkeleri temelinde, petrol ve doğalgazın geliştirilmesi konularında, kurumsal işbirliği ilişkilerinin temelini oluşturacak ve ikili işbirliğini teşvik ederek geliştireceklerdir.

Madde II
(Ortak Çalışma Grubu)

Bu Mutabakat Zaptında öngörülen işbirliği aktivitelerinin koordinasyonu için Taraflar bir ay içerisinde Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Sekreteri ve Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında bir Ortak Çalışma Grubu (bundan sonra "OÇG" olarak anılacaktır) oluşturacaklardır.

OÇG, tarafların belirleyecekleri temsilcilerden oluşacak ve dönüşümlü olarak her ülkede, her iki Tarafça uygun olan tarihlerde yılda en az bir defa toplanacaktır. OÇG'nin ilk toplantısı Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girdiği tarihten sonra 3 ay içerisinde gerçekleşecektir.

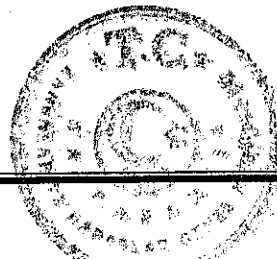
OÇG, ikili işbirliğinin genel perspektiflerine göre özel çalışmalar ve görüş alışverişi için komiteler kurabilecektir.

OÇG, Madde III ve IV'de belirtilen kapsama göre, OÇG veya komiteler tarafından üretilen eylem planlarının uygulamasından sorumlu olacaktır.

Madde III
(İşbirliği Alanları)

Taraflar arasındaki işbirliği alanları, bunlarla sınırlı olmadan, aşağıda belirtilmiştir.

1. Türkiye'de arama ve üretim alanında faaliyet gösteren Hindistan ve Türk firmaları arasında bağ kurulması ve Türk firmalarının Hindistan'da Yeni Arama Ruhsat Politikası (NEPL) kapsamındaki arama ve üretim ihalelerine teklif vermelerinin sağlanması;
2. Her iki ülkenin petrol ve doğalgaz arz güvenliğinin temini için üçüncü ülkelerde ortak çalışmalar ve ortaklıklar üstlenmesi. Taraflar, Kafkaslar, Hazar ve Orta Asya, Güney Doğu Asya, Orta Doğu ve Afrika'daki imkanların böyle bir işbirliği için yüksek öncelik oluşturduğu hususunda mutabık kalmışlardır;
3. Türk ve Hintli firmalar tarafından, Türkiye'de, Hindistan'da ve üçüncü ülkelerde petrol ve doğalgaz boru hattı projelerini de içeren büyük mühendislik ve inşaat projelerinin gerçekleştirilmesinin teşvik edilmesi;
4. Türk ve Hintli firmaların, Türkiye'de, Hindistan'da ve üçüncü ülkelerde LNG - Rafineri projelerini üstlenmesinin teşvik edilmesi;
5. Petrol ve doğalgaz konularında temel ve uygulamalı araştırma ve geliştirme çalışmaları yapılması;
6. Petrol ve doğalgaz sanayii ile ilgili müteahhitlik ve dizayn, inşaat, işletme ve bakım, mühendislik ve yönetim konularında araştırma yapılması;

7. İmalat, sondaj platformu iyileştirme ve tedariği ve petrokimya işleme tesislerinde işbirliği yapılması;
8. Petrol enerjisi verimliliği, enerji araştırmaları, bölgesel enerji altyapı ağlarının geliştirilmesi ve genişletilmesi gibi enerji politikalarını içeren, petrol enerjisi ve çevre konuları;
9. Uzmanların eğitimi, uzmanlık ve teknik yardım;
10. Petrol ve gaz ile çalışan elektrik santralleri piyasasının gelişmesi; işletme için gerekli özel ekipmanlar ve risk yönetimi;
11. Petrol sızıntısına ilişkin acil uyarı sistemlerini de içeren çevresel koruma sistemleri;
12. Tarafların mutabık kalacağı diğer alanlar.

Madde IV (İşbirliği Şekli)

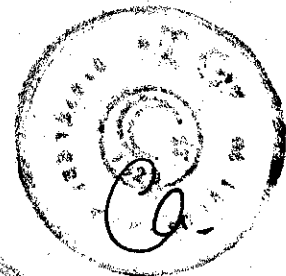
İşbirliği aşağıdaki şekillerde yapılabilir:

- 1- Bilimsel ve teknik personelin eğitimi ve değişimi, personel için ikili aktivitelerin geliştirilmesi;
- 2- Mevcut bilimsel ve teknolojik bilgi ve verilerin değişimi;
- 3- Ekonomik misyonlar, seminerler ve çalışma grupları organizasyonu;
- 4- Projelerin dizaynı, yapımı, işletilmesi, bakım ve yönetimi;
- 5- Ticari prensiplere göre ekipman, know-how ve teknoloji transferi;
- 6- İlgili teknolojik danışmanlık ve hizmetlerinin sağlanması;
- 7- Karşılıklı olarak ilgi duyulan konularda ortak araştırma veya projeler yapılması;
- 8- Projelerin üçüncü ülkelerde gerçekleştirilmesi;
- 9- Taraflar tarafından mutabık kalınacak diğer işbirliği şekilleri

Madde V (Bilgi)

Taraflar bu Mutabakat Zaptının hükümlerine uygun olarak karşılıklı el değiştiren her türlü bilgiyi tarafların ya da yetkili kişilerin bu bilginin kullanımına ve dağıtılmasına ilişkin bir sınırlama veya koşul olduğuna dair önceden bilgi vermesi durumu hariç olmak üzere serbestçe kullanabileceklerdir.

Taraflar kendi ulusal kanunları ve düzenlemelerine göre sınırlama veya koşulları korumak ve her iki tarafın devletinin hukuki sistem çerçevesinde yetkili kişiler arasında transfer edilen ticari ve endüstriyel gizlilik esasları da dahil olmak üzere fikri mülkiyet haklarının korunması için uygun tedbirleri alacaklardır.

Madde VI
(Uyuşmazlık Kararları)

Tarafların temsilcileri herhangi bir tarafın isteği üzerine bu Mutabakat Zaptının uygulanmasını gözden geçirmek veya yürütülmesinde ortaya çıkan meseleleri incelemek üzere zaman zaman bir araya gelecek ve görüş alışverişinde bulunacaklardır.

Bu Mutabakat Zaptının yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında görüşmeler ve istişare ile dostça çözümlenecektir.

Madde VII
(Yürürlük ve Süre)

Bu Mutabakat Zaptı, tarafların kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde onay prosedürlerini tamamladıklarına dair yazılı bilgi alışverişinde bulundukları gün yürürlüğe girer ve beş (5) yıl yürürlükte kalır.

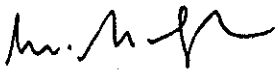
Bu Mutabakat Zaptı, taraflardan herhangi biri Mutabakat Zaptının süresinin dolmasından 6 (altı) ay öncesinde sona erdirilmesini isteyen yazılı bir bildirimde bulunmadıkça otomatik olarak 5 (beş) yıl süre ile uzar.

Bu Mutabakat Zaptında Tarafların yazılı mutabakatı ile değişiklik yapılabilir. Yapılan herhangi bir değişiklik işbu maddenin 1. paragrafında belirtilen prosedüre göre yürürlüğe girecektir.

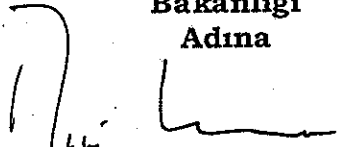
İş bu imza, Mutabakat Zaptını imzalayan tarafları kendi Hükümetleri adına ve amacına uygun olarak temsil etmektedir.

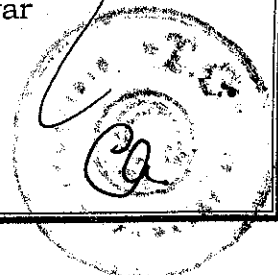
24 Kasım 2005 tarihinde Türkçe, Hintçe ve İngilizce dillerinde bütün metinler aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer asıl nüsha olarak hazırlanmış ve imzalanmıştır. Farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakanlığı
Adına

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Minister

Hindistan Cumhuriyeti
Petrol ve Doğal Gaz
Bakanlığı
Adına

Mani Shankar Aiyar
Minister

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
FOR COOPERATION IN THE FIELD OF OIL AND NATURAL GAS
BETWEEN
THE MINISTRY OF ENERGY AND NATURAL RESOURCES
OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE MINISTRY OF PETROLEUM AND NATURAL GAS OF
THE REPUBLIC OF INDIA

The Ministry of Energy and Natural Resources of the Republic of Turkey and the Ministry of Petroleum and Natural Gas of the Republic of India (hereinafter referred to as "the Parties");

Recognizing the opportunity for cooperation created by the long term mutual relationship and joint economic projects;

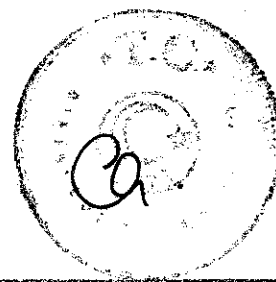
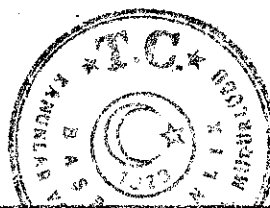
Noting the importance of sound energy policy for the stable development of their respective economies, for the security and well being of their peoples, to fostering of a greater cooperation in the region and for their mutual commitment to protecting the environment.

Acknowledging the importance of developing energy policy that meets the needs of today, without compromising the ability of future generations to meet their own needs, that maximizes energy productivity to strengthen economies and that prevents pollution by reducing the adverse environmental impacts associated with oil and natural gas production, delivery and use;

Noting the opportunities for enhanced economic and commercial cooperation created as a result of economic reforms in India and Turkey designed to give their people opportunities for better jobs and increased trade and investment from around the world;

Recognizing the importance of regional cooperation in achieving the economic, energy and environmental goals of Turkey and India;

Desiring to strengthen the friendly relations existing between the two countries;

Have agreed as follows:

Article I

(Objectives)

The Parties shall, based on the principle of mutual benefit, establish the basis for a cooperative institutional relationship and encourage and promote bilateral cooperation on oil and natural gas development issues.

Article II

(Joint Working Group)

With a view to coordinating the cooperation activities foreseen under this Memorandum, the Parties shall establish a Joint Working Group (herein after referred to as the JWG) within one month which will be headed by Secretary of the Ministry of Petroleum & Natural Gas of the Republic of India and the Undersecretary of the Ministry of Energy and Natural Resources of the Republic of Turkey.

The JWG shall be consisting of representatives designated by the two Parties and may meet at least once a year alternate in each country on mutually convenient dates. The first meeting of the JWG will be held within 3 (three) months from the date of execution of this MOU.

The JWG may establish committees, with specific task force and exchange of opinions on the overall perspectives of the bi-lateral co-operation.

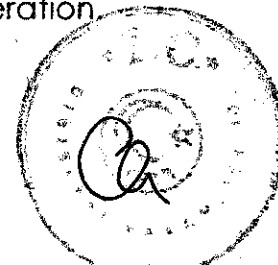
The JWG shall be responsible for implementing the action plans to be generated by the Group itself or the committees, with the scope as defined in Articles III & IV.

Article III

(Areas of Cooperation)

Subject to this Memorandum, the areas of cooperation between the Parties may include, but are not limited, to the following:

1. Tie ups between Indian and Turkish companies in undertaking E&P initiatives in Turkey and Bidding by Turkish companies in various NELP rounds for participating in the Indian E&P sector ;
2. To undertake joint studies and partnerships to secure oil and gas supply of the two countries by investments in third countries . The Parties agree that Caucasian, Caspian / Central Asian, Southeast Asian, Middle Eastern and African opportunities constitute the high priority areas for such cooperation.

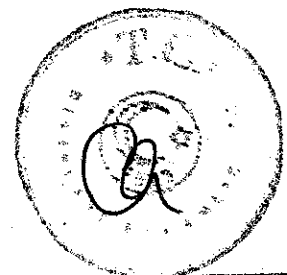

3. To encourage execution of large engineering & construction contracts including Oil and Gas Pipeline Projects in Turkey, India and third countries by Turkish and Indian companies.
4. To encourage taking up of LNG-Refinery projects by Turkish and Indian companies in Turkey, India and third countries.
5. Basic and applied research and development regarding oil and natural gas issues;
6. Research, commissioning and design, construction, operation and maintenance, engineering & management topics of oil and gas related industries;
7. Cooperation for manufacture, upgrading and supply of drilling rigs and petrochemical processing units;
8. Oil energy and environmental issues, including energy policy such as oil energy efficiency, energy research, developing and expansion of the regional energy infrastructure networks;
9. Training of specialists, expertise and technical assistance;
10. Oil and gas power market development, specific tools for operation, risk management;
11. Environmental protection, including oil spill emergency response systems;
12. Other areas as may be agreed upon by the Parties.

Article IV (Forms of cooperation)

Cooperation may take the following forms:

1. Exchange and training of scientific and technical personnel, developing twinning activities for the personnel;
2. Exchange of scientific and technological available information and data;
3. Organization of economic missions, seminars and working groups;
4. Design, construction, operation, maintenance and management of projects;
5. Transfer of equipment, know-how and technology, on commercial basis;
6. Provision of relevant technological consultancy and services;
7. Joint research or projects on subjects of mutual interest;

8. Implementation of projects in third countries;
9. Other forms as may be agreed upon by the Parties.

Article V (Information)

The Parties shall freely use any information exchanged in conformity with the provisions of this Memorandum, except in the cases where the Party or authorized persons providing such information have previously made known the restrictions and reservations concerning its use and dissemination.

The Parties shall take appropriate measures in accordance with their respective national laws and regulations to preserve the restrictions and reservation and to protect intellectual property rights including commercial and industrial secrets transferred between authorized persons within the jurisdiction of the State of either Party.

Article VI (Settlement of disputes)

The representatives of the Parties shall meet from time to time and consult with each other, at the request of either Party, to review the operation of this Memorandum of Understanding or to consider matters arising from its operation.

Any dispute concerning the interpretation or application of this Memorandum of Understanding shall be settled amicably by negotiations or consultations between the Parties.

Article VII (Entry into force, Duration)

This Memorandum of Understanding will be valid for a period of 5 (five) years and shall come into force on the date of written notification by both parties indicating the completion of all procedures required their respective national legislation, required, for bringing this MOU into force.

The validity of this MOU shall be automatically renewed for another 5 (five) years unless either of the Parties give written notice of its intention to terminate the MOU, 6 (six) months before the expiration of the respective period.

This Memorandum of Understanding may be amended with the written consent of the Parties. Any such amendment shall enter into force in accordance with the procedures stipulated in paragraph 1 of this Article.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, for this purpose by their respective Government have signed this Memorandum of Understanding.

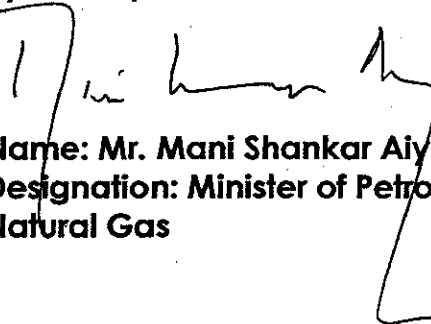
Done at New Delhi on this 24th day of November, 2005, in two originals each in Turkish, Hindi, and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence in interpretation, the English text shall prevail.

By the Republic of Turkey.

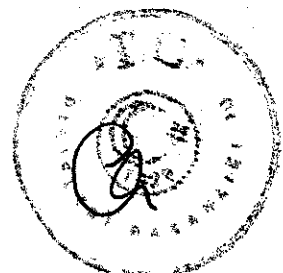
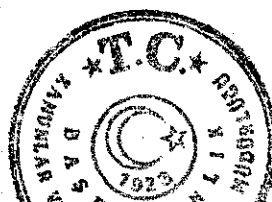

Name: Dr. Mehmet Hilmi Guler
Designation: Minister of Energy and
Natural Resources

By the Republic of India

Name: Mr. Mani Shankar Aiyar
Designation: Minister of Petroleum &
Natural Gas

तुर्की गणराज्य के ऊर्जा और प्राकृतिक संसाधन मंत्रालय और
भारतीय गणराज्य के पेट्रोलियम और प्राकृतिक गैस मंत्रालय
के बीच
तेल और प्राकृतिक गैस के क्षेत्र में सहयोग के लिए
समझौता ज्ञापन

तुर्की गणराज्य के ऊर्जा और प्राकृतिक संसाधन मंत्रालय और भारतीय गणराज्य के पेट्रोलियम और प्राकृतिक गैस मंत्रालय (इसके पश्चात् इन्हें "पक्षकार" कहा गया है);

दीर्घावधिक परस्पर संबंधों और संयुक्त आर्थिक परियोजनाओं द्वारा उत्पन्न सहयोग के अवसर को मान्यता देते हुए;

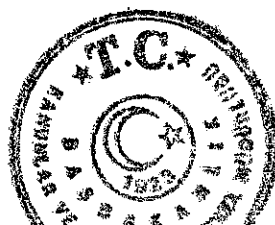
अपनी अपनी अर्थव्यवस्थाओं के स्थाई विकास के लिए स्वस्थ ऊर्जा नीति के महत्व को ध्यान में रखते हुए, अपनी अपनी जनता की सुरक्षा और कल्याण के लिए, क्षेत्र में अधिकाधिक सहयोग लाने के लिए और पर्यावरण की सुरक्षा के लिए उनकी परस्पर प्रतिबद्धता के लिए।

ऊर्जा नीति के विकास के महत्व को स्वीकारते हुए जो आज की जरूरतों को पूरा करने के लिए जो अर्थव्यवस्थाओं को सुदृढ़ बनाने के लिए ऊर्जा उत्पादकता को अधिकतम बनाती है और जो तेल और प्राकृतिक गैस के उत्पादन, वितरण और उपयोग के साथ संबद्ध प्रतिकूल पर्यावरणीय प्रभावों को कम करते हुए प्रदूषण की रोकथाम करती है;

अपनी अपनी जनताओं को बेहतर नौकरियों और वर्धित व्यापार और विश्वभर से निवेश के अवसर प्रदान करने के लिए अभिप्रेत भारत और तुर्की में आर्थिक सुधारों के परिणामस्वरूप सृजित वर्धित आर्थिक और वाणिज्यिक सहयोग के लिए अवसरों को ध्यान में रखते हुए;

तुर्की और भारत के आर्थिक, ऊर्जा और पर्यावरणीय लक्ष्यों को प्राप्त करने में क्षेत्रीय सहयोग के महत्व को स्वीकारते हुए;

दोनों देशों के बीच विद्यमान मैत्रीपूर्ण संबंधों को सुदृढ़ करने की इच्छा से;

निम्नलिखित के अनुसार सहमत होते हैं,

अनुच्छेद 1

(उद्देश्य)

पक्षकार, परस्पर लाभ के सिद्धान्त के आधार पर एक सहयोगपूर्ण संस्थागत संबंध के लिए आधार स्थापित करेंगे और तेल एवं प्राकृतिक गैस के विकास के मामलों पर द्विपक्षीय सहयोग को प्रोत्साहन देंगे।

अनुच्छेद 2

(संयुक्त कार्य दल)

इस ज्ञापन के तहत पूर्वानुमानित सहयोग गतिविधियों में समन्वय के मद्देनजर, पक्षों द्वारा एक संयुक्त कार्य दल (जिसे इसके पश्चात् सं.का.द. कहा गया है) का गठन एक महीने के भीतर किया जाएगा जिसकी अध्यक्षता भारतीय गणराज्य के पेट्रोलियम और प्राकृतिक गैस मंत्रालय के सचिव और तुर्की गणराज्य के ऊर्जा और प्राकृतिक संसाधन मंत्रालय के अवर सचिव द्वारा की जाएगी।

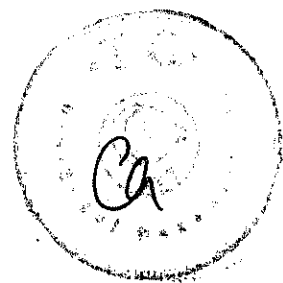
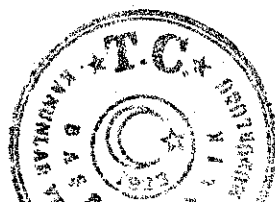
सं.का.द. में दोनों पक्षकारों द्वारा नामनिर्दिष्ट प्रतिनिधि शामिल होंगे और इसकी बैठक परस्पर सुविधाजनक तारीखों को प्रत्येक देश में वैकल्पिक बारी से वर्ष में कम से कम एक बार होगी। सं.का.द. की प्रथम बैठक इस समझौता ज्ञापन की निष्पत्ति की तारीख से 3 (तीन) महीने के भीतर आयोजित की जाएगी। यह सं.का.द. द्विपक्षीय सहयोग के समग्र परिदृश्य पर विशिष्ट कार्य बल और विचारों के विनिमय के साथ समितियां स्थापित कर सकेगा।

सं.का.द. अनुच्छेद 3 और 4 में यथापरिभाषित कार्यक्षेत्र के साथ स्वयं इस दल अथवा उक्त समितियों द्वारा तैयार की जाने वाली कार्य योजनाओं को क्रियान्वित करने के लिए उत्तरदायी होगा।

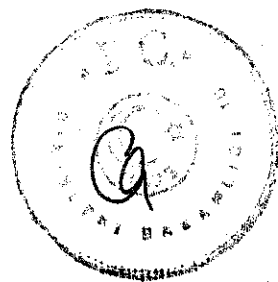
अनुच्छेद 3

(सहयोग के क्षेत्र)

इस समझौता ज्ञापन के अध्याधीन उक्त पक्षकारों के बीच सहयोग के क्षेत्रों में निम्नलिखित शामिल होंगे, जो इन तक ही सीमित नहीं होंगे;

1. तुर्की में ई एंड पी पहल करने में भारतीय और तुर्की कंपनियों के बीच और अधिक देशों में ई एंड पी पहल करने के लिए समझौते और भारतीय ई एंड पी क्षेत्र में भागीदारी करने के लिए विभिन्न एनईएलपी चक्रों में तुर्की की कंपनियों द्वारा बोली लगाया जाना;
2. तीसरे देशों में निवेशों द्वारा दोनों देशों की तेल और गैस आपूर्ति सुरक्षित करने के लिए संयुक्त अध्ययन और भागीदारियां करना। उक्त पक्षकार सहमत हैं कि काकेशियाई, कैस्पियन, मध्य एशियाई, मध्य पूर्वी और अफ्रीकी अवसर ऐसे सहयोग के लिए उच्च प्राथमिकता क्षेत्र के घटक हैं;
3. तुर्की और भारतीय कंपनियों द्वारा तुर्की, भारत और तीसरे देशों में तेल और गैस पाइपलाइन परियोजनाओं सहित विशाल इंजीनियरी तथा निर्माण संविदाओं की निष्पत्ति को प्रोत्साहन देना;
4. तुर्की, भारत और तीसरे देशों में तुर्की और भारतीय कंपनियों द्वारा एलएनजी-रिफाइनरी परियोजनाओं को चलाए जाने को प्रोत्साहन देना;
5. तेल और प्राकृतिक गैस मामलों के संबंध में आधारभूत और व्यावहारिक अनुसंधान और विकास;
6. तेल और गैस से संबंधित उद्योगों के अनुसंधान, चालू करने और डिजाइन, निर्माण, प्रचालन और अनुस्क्षण, इंजीनियरी और प्रबंधन विषय;
7. वेधन रिगों और पेट्रोर्सायन संक्रिया इकाइयों के निर्माण, उन्नयन और आपूर्ति के लिए सहयोग;
8. तेल ऊर्जा दक्षता, ऊर्जा अनुसंधान, क्षेत्रीय ऊर्जा संरचना नेटवर्क के विकास और विस्तार जैसी ऊर्जा नीति सहित तेल ऊर्जा और पर्यावरणीय मामले;
9. विशेषज्ञों, विशेषज्ञता और तकनीकी सहायता का प्रशिक्षण;
10. तेल और गैस विद्युत बाजार विकास, प्रचालन, जोखिम प्रबंधन के लिए विशिष्ट उपकरण;
11. तेल बिखराव आपात प्रतिक्रिया प्रणालियों सहित पर्यावरणीय संरक्षण;
12. अन्य क्षेत्र जिन पर पक्षकारों की सहमति बने;

अनुच्छेद 4 (सहयोग के स्वरूप)

सहयोग निम्नलिखित स्वरूपों के हो सकते हैं :

1. वैज्ञानिक व तकनीकी कार्मिकों का आदान-प्रदान व प्रशिक्षण, कार्मिकों के लिए दोहरी गतिविधियों का विकास;
2. वैज्ञानिक व प्रौद्योगिकीय उपलब्ध सूचनाओं व आंकड़ों का आदान-प्रदान;
3. आर्थिक मिशनों, सम्मेलनों तथा कार्यदलों का गठन;
4. परियोजनाओं की रूपरेखा तैयार करना, विनिर्माण, रखरखाव तथा प्रबंधन;
5. वाणिज्यिक आधार पर उपकरणों, ज्ञान व प्रौद्योगिकी का अंतरण;
6. संबद्ध प्रौद्योगिकीय परामर्श व सेवाओं का प्रावधान;
7. पारस्परिक हितों के विषयों पर संयुक्त अनुसंधान अथवा परियोजनाएं;
8. तीसरे देशों में परियोजनाओं का कार्यान्वयन;
9. अन्य स्वरूप जिनपर पक्षों द्वारा सहमति बने;

अनुच्छेद 5 (सूचना)

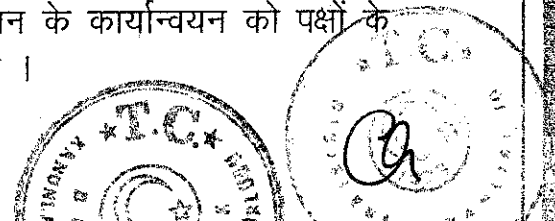
पक्षों द्वारा इस ज्ञापन के प्रावधानों के अनुरूप किसी भी आदान प्रदान की गई सूचना को उन्मुक्त रूप से प्रयोग किया जा सकेगा, उस मामले के अतिरिक्त जहां इस प्रकार की सूचना प्रदान करने वाले पक्ष अथवा प्राधिकृत व्यक्तियों को पहले से ही इसके प्रयोग व प्रसार से संबंधित प्रतिबंधों तथा रोकों का संज्ञान दिया गया हो ।

पक्षों द्वारा प्रतिबंधों व रोकों के संरक्षण हेतु और किसी भी पक्ष की स्थिति के अधिकार क्षेत्र के भीतर प्राधिकृत व्यक्तियों के बीच हस्तांतरित वाणिज्यिक तथा औद्योगिक गोपनीयताओं सहित बौद्धिक संपदा अधिकारों की सुरक्षा हेतु उनके अपने-अपने राष्ट्रीय कानूनों व विनियमनों के अनुसार सभी उपयुक्त कदम उठाए जाएंगे ।

अनुच्छेद 6 (विवाद निपटान)

पक्षों के प्रतिनिधि किसी भी पक्ष के अनुरोध पर, इस समझौता ज्ञापन के प्रचालन की पुनरीक्षा के लिए अथवा इसके प्रचालन से उठने वाले मुद्दों पर विचार करने के लिए समय-समय पर मिलते रहेंगे तथा एक-दूसरे से परामर्श करेंगे ।

व्याख्या से संबंधित किसी भी विवाद अथवा इस समझौता ज्ञापन के कार्यान्वयन को पक्षों के बीच वार्ताओं अथवा परामर्शों द्वारा सौहार्दपूर्वक निपटाया जाएगा ।

अनुच्छेद 7
(बल में प्रवेश, समयावधि)

यह समझौता ज्ञापन 5 (पांच) वर्ष की अवधि के लिए वैध रहेगा और यह दोनों पक्षों द्वारा ऐसा समझौता-ज्ञापन करने के लिए उनके संबंधित राष्ट्रीय विधान, यदि आवश्यक हो, की सभी अपेक्षित प्रक्रियाओं की पूर्णता पर उनके द्वारा लिखित अधिसूचना की तारीख से लागू होगा।

इस समझौता ज्ञापन की वैधता को अन्य 5 (पांच) वर्षों के लिए स्वतः बढ़ाया जाएगा, जब तक कि कोई एक पक्ष संबंधित अवधि की समाप्ति से 6 (छह) माह पहले इस समझौता ज्ञापन को निरस्त करने की अपनी मंशा की लिखित सूचना न दे दे।

इस समझौता ज्ञापन को पक्षों की लिखित सहमति से संशोधित किया जा सकता है। ऐसा किसी प्रकार का संशोधन इस अनुच्छेद के पैरा 1 में दी गई पद्धतियों के अनुसार कार्यान्वित किया जाएगा।

इसके गवाह के रूप में अद्योहस्ताक्षरी ने अपने संबद्ध संस्थानों द्वारा इस प्रयोजन के लिए यथोचित रूप से प्राधिकृत किए जाने के कारण इस समझौता ज्ञापन पर हस्ताक्षर कर दिए हैं।

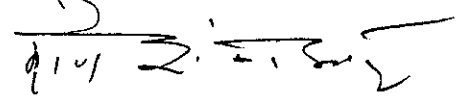
इसे वर्ष 2005 के नवम्बर माह के 24 वें दिन तुर्की, हिन्दी व अंग्रेजी भाषाओं में प्रत्येक की दो मूल प्रतियों में किया गया, सभी लेख समान रूप से प्रामाणिक हैं। निर्वचन में किसी प्रकार का विवाद होने पर अंग्रेजी रूपांतरण काफी होगा।

तुर्की गणराज्य द्वारा

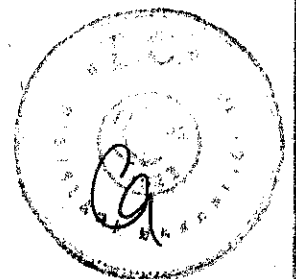
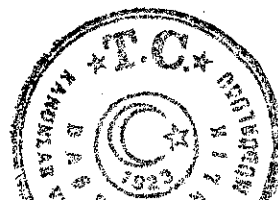

नाम: डा० मेहमेत हिल्मी गुलेर
पदनाम: मंत्री, ऊर्जा और
प्राकृतिक संसाधन मंत्रालय

भारतीय गणराज्य द्वारा

नाम: मणिशंकर अय्यर
पदनाम: मंत्री, पेट्रोलियम
और प्राकृतिक गैस

T/1403

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE
HİNDİSTAN CUMHURİYETİ PETROL VE DOĞAL GAZ BAKANLIĞI ARASINDA
PETROL VE DOĞAL GAZ ALANINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR MUTABAKAT ZAPTININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

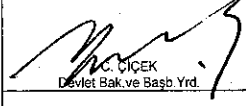
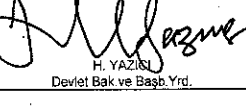
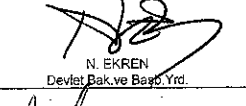
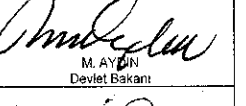
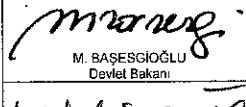
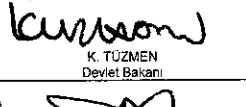
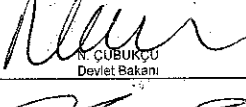
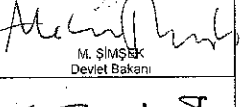
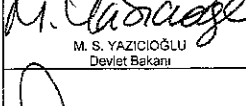
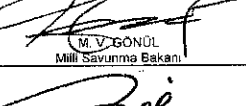
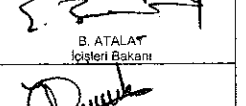
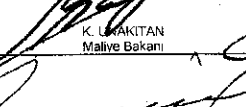
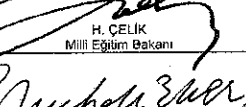
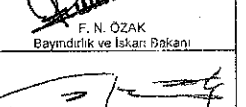
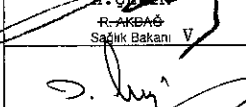
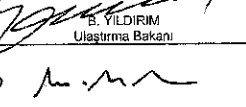
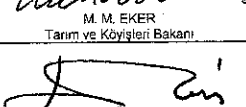
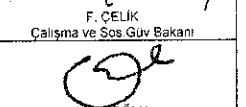
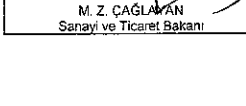
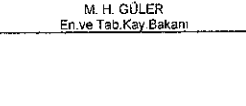
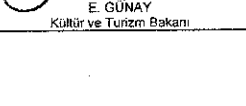
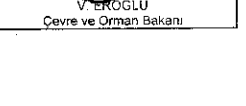
MADDE 1- (1) 24 Kasım 2005 tarihinde Yeni Delhi'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 M. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. YAZICI Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 N. EKREN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. AYDIN Devlet Bakanı
 M. BAŞEĞİOĞLU Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı	 N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	 M. ŞİMŞEK Devlet Bakanı
 M. S. YAZICIOĞLU Devlet Bakanı	 M. A. SAHİN Adalet Bakanı	 M. V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	 B. ATALAY İçişleri Bakanı
 A. BABACAN Dışişleri Bakanı	 K. U. AKİTAN Maliye Bakanı	 H. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	 F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı
 R. AKBAĞ Sıhık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	 M. M. EKER Tarım ve Köylüleri Bakanı	 F. ÇELİK Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı
 M. Z. ÇAĞLAYAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı	 E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	 V. ERÖĞLU Çevre ve Orman Bakanı

Dosya No:

101-1616
1434